

Redacția și Administrația unea si
Tipografia:
BRAȘOVU, piata mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se primește
trimisă!

Birourile de anunțări:
Brașov, piata mare Nr. 22.
Inserții mai prea scurte în Viena
Rudolf Mosse, Housestein & Vogler
(Otto Maas), Heinrich Schulte, Alois
Herd, M. Dukes, A. Oppeln, J. Dan-
neberg, în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Mezey, Eckstein Bernat;
în Frankfurt: G. L. Daube; în Ham-
burg: A. Steiner.
Prețul inserțiunilor: o serie
garmonon pe o coloană 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicari mai dese
după tarifă și invocă.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. a. său 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL Ţ III.

Nr. 209.

Brașov, Lună Marti 19 Septembrie (1 Octombrie)

1889.

Austro-Ungaria și politica ei interioară.

I.

Evenimentele din partea de dincolo a împărătiei, érashi au datu prilegiu foilor străine a serie despre situația Austro-Ungariei. Un felu o judecă foile germane și altfelu foile franceze. Vomă da loc unei vocī germane și unei vocī franceze, spre a vedé cum cugetă și unii și alții despre mersul luncurilor în monarhia nostră.

„Allgemeine Zeitung“ publică cu privire la acesta unu articulă datat din Praga din care reproducem următorile:

„Popōrele monarchiei austro-ungare se despartu în ce privesc posibilitatea disolvării ei în două grupe: de o parte suntu acele, cari aru puté sē cāstige cevaș, de altă parte acele, cari aru puté numai perde din acea disolvare. De grupa celor dintâi se ținu acele popōre cari afară de monarhia mai au frăți de aceeași limbă, cari formeză unu statu propriu, la care s'ar puté alătura; de a doua grupă se ținu acelea, cari n'au asemenei înrudiri, cari iși găsesc numai în Austria unu sprijin; a le teri pe aceste de peirea, cu care le amenință preponderanța covîrșită a vecinilor lor, este una din problemele Austriei în istoria.“

„În acea primă grupă sunt a se numera înainte de tōte Germanii, cari suntu cam 11 milioane cu totul în monarchia habsburgică și în privința geografică și limbistică stau în cea mai strînsă legătură cu locitorii împărătiei germane; mai departe se ținu de acea grupă Romanii, cei o jumătate de milionă Italieni în sudul Austriei și cele două și jumătate milioane Români în Ungaria șestică; apoi suntu în acăstă grupă dintre Slavii Rutenii ori malorușii și li-

povani, dintre cari trăiescă mai multu ca trei milioane în monarhia; în fine Sârbii (cam 1,500,000).“

„Grupa a doua o formeză cele 6 1/2 milioane Maghiari, cari, încunjurăți fiindu de Slavii, Germani și Români, aru fi pierduți fără o Austria; mai departe cele 7 milioane Cehi și Slovacă, cari asemenea ar cădă neapăratu în brațele russificării ori a germanisării déca n'ar esista și nu i-ar scuti imperiul habsburgic; de a doua grupă se ținu și cele 3 milioane de Poloni, cari potu vedé în sōrtea fraților lor din Prusia și Rusia, ce i-ar aştepta când ar cădă Austria, și în fine cele 500,000 Croați și 1,200,000 Sloveni, cari, ce-i dreptă, au cam aceleași nisunțe cu Sârbii, dér se deosebescă de aceștia prin limbă, scriere și religiune.“

„Intr'unu statu compusă din elemente atâtă de diferite este cu putință o duplă politică: ori că guvernul se razimă pe o singură națiune, și adeca pe cea mai numără, care face parte din grupa a două, impunându popoșelor centrifugale limbă ei și face pe calea aceasta din statul poliglotu unu statu naționalu cu o singură limbă ori că guvernul va atrage popōre din prima grupă prin avantajii și binefaceri legându-le astfel de statu și va sili pe celealte popōre a se acomoda și supune în cadrul acesta. Cea din urmă va fi de lipsă atunci, déca nicu unul din popoșele grupului ală doilea nu se distinge în modu deosebitu între celealte ori déca popōre primei grupe suntu cele mai talentate și mai desvoltate, déca dér nu se poate aștepta, că se voru supune domnirei popoșelor din a doua grupă, cari suntu îndrătulor.“

„Politica schițată înțaiu se execută în Ungaria. Răzimată pe celu mai numerosu poporul ală

statului, pe Maghiari, 45 procente*), guvernul ungurescă impune cu forța celoralte popōre, Germanilor, Românilor și Slovacilor, cari facă o rezistență mai multu oră mai puțină tenace, limba maghiară; și déca i-se va lăsa timpu încă unu veacă de omă, numărul Maghiarilor probabil că se va îndoia în acestu intervalu“.

„In Austria suntu tōte condițiiile pentru a doua politică, care s'a și urmată acolo din vechime. Coloniștii germani, principiști germani au fostu fundatū statul și în modu inconscientă au aplicatū o germanisare încetă dér sigură căreia abia i-au putută resista, păna ce s'a încercată germanisarea conscientă și forțată sub Iosifu II, care deșteptă o neașteptată rezistență“.

„Urmașii lui Iosifu II érashi porniră pe cărările vechi și aplică unu asemenea sistemă în nou cāstigatele provincii italiane, care rămase însă fără succesu, déorece la Italieni puterea centrifugală era cu multu mai tare, decâtă slaba legătură, ce-i legă de Austria.“

„Și guvernele parlamentare au urmată aceeași vechiă politică. Numai ministeriul formatu în 1871 sub președinția lui Hohenwart a încercat și în Austria a realisa cea dintâi politică. Experimentul său, de a se razima pe Slavii și de a asupri pe Germani, n'a reușită ce-i dreptă, și urmașul său, principele Adolf Auersperg se întorse érashi la politica vechiă și probată austriacă, dér contele Taaffe (dela 1869 ministru-președinte) a părăsit'o érashi“.

„Politica lui Taaffe, pe care

*) Fîresce că după socotă statisticilor unguri! Red.

nu-o mărturiseșce, ci care se cunoște din faptele ei, merge întră colo, de a despoia de naționalitatea loră pe popōrele primei grupe, pe Germani, Italiani și Ruineni, cu ajutorul popoșelor din grupa a două, a Cehilor, Slovaciilor, Croaților și Polonilor“.

DINT AFARĂ.

Vîitorul răsboiu rusă.

„Kölnische Zeitung“ publică unu memoriu, ce dice că l'a prezentat generalul Obrucev Tarului și în care arată, că Rusia e încunjurată de inimici și că pregătirile militare, ce se facă de către puterile occidentale din Europa, facă să se prevadă, că va fi răsboiu în curând, cam în cești doi ani următori Rusia trebuie deci să sporă mijloacele de comunicația și să completeze rețeaua drumurilor de fier, să cumpere nouă linii de căi ferate și să fă gata în luna Maiu, anul viitoru. Se dice, că Tarul a scrisu pe memoriu, că împărtășesc cu desăvârsire aceste păreri. Esaminarea amărunțită a acestor propuner este neapărată trebuinciosă. Guvernul rusă a și datu ordină să se facă mari lucrări de drumuri de feru. Trei sute de locomotive trebuie să fie construite păna în Maiu, anul viitoru.

Unirea Serbiei mari.

Din Belgradu se comunică, că la serbarea de dare la semnă, ce s'a facută în Pirotă și la care au luată parte 280 trăgetori, celu dintâi toastă l'a ridicat Mitropolitul Michailu, care a cîsă: „Pe trăgetorii sârbăi ii așteptă o mare misiune la serbarea unirei Serbiei-Mari, a cărei dă este aprope. Generația de astă-dăi e chemată să o cāstige prin luptă. Vă ureză ca gloria să încoroneze armele vostre, ale căroru glorie voru străpunge pieptul dușmanilor noștri.“ Aceste cuvinte, dice „Tel. Rom.“ din București, destăinuiescă în adevără ore-cară veleități răsboinice, pe care păna acum guvernul sârbă s'a siluit a-le tăgădui. De sigură nouă explicări oficiale voru trebui să lă-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

(8) Petersburgul sub Alexandru III.

III. Autocratul*).

Toți, amici și inimici, suntu convingi, că actualul autocratul al tuturor Rușilor are în măsură mare virtuțile unui stimabilu omu privatu. Ca soțu excelentă, ca tată iubitoru, ca gospodarul păstratoru și conscienciosu, ca unul care urăscce ori-ce neadevăr, imoralitate și ușurință, acestu monarchu se distinge prin diligență și esactitate în împlinirea finaliei sale chișmări. Neputențu suferi nicu unu felu de cochetă, merge înainte pe drumul său, fără a umbla după favoreea poporului și după aplause, fără a întrebui vr'una din miciile măiestrii, prin care bărbății de poziția sa obișnuescă a se recomanda. Elu își apare dér, la prima privire, ca unu domnitoru cu-o natură închisă, cum o avea și bunicul său. Se dice, că împăratul Alexandru III

este ca și bunicul său, împăratul Nicolae, severu, fără considerația, contrarul al tuturor concesiunilor și atâtă de pătrunsu de dreptul personalității sale și de poziția sa esceptiională, încătu se înțelege așa dicendu de sine, că nu e accesibilu pentru influențari și pentru cumpărările îndoelei său ale îngrijirei.

Ală doilea fiu al lui Alexandru III — adeca actualul Taru — s'a născută ca omu modernu, care se află în conflictă cu sine însuș și (precum vădurmă) prin mersul vieței sale a fostu crescută ca să aibă neîncredere și îndoeielu în sine și în alții; ori cătă de multă silință și arada să devină autocratul de sine stătatoru, nu și va ajunge dorință. Caracteristica lui rezervă vine pe jumătate din sficiunea să înascută și neînvigibilă și pe jumătate din lipsa de încredere în sine. Sfatul străinu ori părere străină fără cu greu primesc împăratul, nu pentru că densul ar avé intotdeauna o părere proprieă despre care elu însuș nu se îndoiște, ci pentru că crede de a sa datoră, de a fi și de a părea neînfluențabilu și pentru că se teme mai multă de-a pără dependentă, decâtă a fi depen-

dentă... Viața lui a făcută să se nască în peptul său neîncredere contra altora — isvorul principalu din care se nutresce acăsta este însă neîncredere față cu sine însuș și cu propria sa pătrundere. La acăsta mai vine, că deoarece și este greu a lua hotărîr, le ia de obiceiu cu ore care vehementă. Cu acăstă nesiguranță internă stă în legătură antipatia împăratului Alexandru III contra așeđamintelor Europei apusene. Acăsta se intemeiează de-o parte pe sémfulu împăratului, că celu puținu în acestu punctu se întâlnesc cu instinctul poporului său, dér mai alesu pe aceea că desvoltarea occidentală este pentru Majestatea Sa o mărime neliniștită și incomensurabilă, cu care voiesce să între în atingere cătă mai puținu.

Din contradicția ce există între natura împăratului și între chemarea, ce și-a pus'o și care eschide ori-ce răzimare pe alții, se explică particularitatele în viața qilnică a acestui monarchu, despre cari se vorbesce atâtă de multă. Elu comunică cu miniștrii și cu generalii săi mai bine în scrisu decâtă verbalu, pentru că vrea să încunjure obiecționi, față

cu cari nu este pregătitu; elu primește conformu datoriei sale sute de ómeni din tōte părțile vastului său imperiu — dér în convorbiri mai lungi nu intră monarchul cu nimeni, pentru că se teme de explicații, cari aru puté nasce dificultăți. Elu încunjură pe cătă numai se pote tratările directe și mai lungi cu diplomații din afară pentru că crede a nu le pute calcula — pentru că esprimarea în limba francesă și face mai mare greutate, decâtă ar voi să mărturiseșce. Cerul afacerilor și întâlnirilor dilnice scie sălă predomine activul și consențiosul domitoru — ceea ce este afară de acestu cercu, caută însă să încunjure și tomai de aceea a redusu numai la strictul necesarul întâlnirile și petrecerea cu monarhii străini (afară de nepretențiosul său socru din Danemarca, cu care este bună amicu.) Frica, ca nu cumva să fă impinsu într'unu rolu secundar, urmăresce pe nepotul „infalibilului“ Nicolae ca o fantomă.

E lucru firesc că ceea ce apăsa pe monarh, care se găndesc mereu la împlinirea poziției sale, influențează și asupra celor, cari îl încunjură și n-

*) După „N. fr. Presse“, — A se vedea N-rii 206 și 207 ai „Gaz. Trans.“ din anul cu rență.

murescă, decă guvernul sărbă împărtășește vederile prelatului rusofil.

Pregătiri militare germane.

"Kreuzzeitung" pregătesc opiniea publică din Germania, într-unu articul de fond, pentru nouă măsură militare, confirmând scirile oficiose despre nouă cereră de credite militare însemnate spre a nu rămâne Germania îndărâtul progresului ce-lu face organizarea armatei franceze. Foaia germană dice, că nimenea, nici progresiștii, nici conservatorii nu doresc sporirea dărilor și a cheltuielor pentru armată, dăr când e vorba dă apăra casa și vatra, tōate partidele patriotice voru fi unite. "Kreuzzeitung" cere însă, ca guvernul să declare odată lămurită, către îtrebue pentru siguranță imperiului, pentru ca să inceteze odată nouă cereră de credite, ce mereu se repetă și care favorizează agitațiunea progresistă.

Fraternisare franceso-rusescă.

Din Sevastopol se anunță, că acolo de curând s-a sosit o corabie franceză și că oficerii acestei corabii au depus cununi pe mormintele Francesilor căduți în răsboiu dela Crimeea.

Cu ocazia unea acesta comandanțul orașului din Sevastopol și opt deci de oficeri superiori de marină rusescă au pregătit o primire sărbătorescă camărașilor loru francesi și au aranjat să un banquet, la care s-au ținut toasturi în focate atât din partea Rușilor cătu și a Francesilor. S'a băut pentru "neinvigilă armată rusescă" și pentru înfrățirea ei cu armata franceză spre "nimicirea inimicilor comuni".

SCIRILE DILEI.

Dări de séma in abundanță. Din Pesta se anunță, că urmând exemplul ministrului-președinte Tisza, care va face darea sa de séma in Oradea-mare în dilele aceste, va vorbi și contele Apponyi în 6 Octombrie a. c. înaintea alegătorilor săi în Jaszbereny și că cu acesta ocazie se va pronunța și asupra discursului lui Tisza din Oradea. O săptămână după acesta va urma o enunțare și din sinul stângel estreme, pregătindu-se deputatul Ugron a ținé unu discursu în Kecskemét. — Vom audi dăr din nou vorbe mari și umflate, promisiuni ce nu semplinesc niciodată și desfașurări de programe pentru viitor — cari ne voru face să simțim cu atât mai tare săracia și păcătoșia stărilor presentă.

*

Procesul "Luminătorului". Curia din B-Pesta a anulat sentința de achitare

a juriului din Arad, pronunțată în causa procesului intentat "Luminătorului", pe motivul că unul din jurați a comunicat cu publicul, când se ținea peractarea.

**

Casse de bani jăfuite. La gara din Lugoșu s'a întemplat la finea săptămânei trecute unu casu de jăfuire a casselor. Despre hoția acesta se scrie din Timișora: Numai aşa s'au putut jăfui cassele din gara dela Lugoșu, că unul din hoți, pe când era să plece trenul accelerat, s'a furiat în bioul stațiunei și s'a ascunsu acolo. După ce s'au închisu birourile dela gară, probabil că hoțul a lasat pe complicitii săi să intre pe o ferestră, și după aceea s'au apucat să spargă cassele. Amândouă cassele — nisice lădi de feru — au fost jăfuite. Cu totul s'au furat 1700 fl. Cheile biroului s'au păstrat peste noapte în locuința șefului stațiunei, Grimm. Hoția s'a observat numai dinimētă, când servitorul voia să măture. S'au datu prunci aspre gendarmeriei, ca să fiă cu cea mai strictă pază și să ia măsurile cele mai energice, căci acesta este alu treilea casu de jăfuire a casselor pe teritoriul comitatului Carașu-Severinu, în timpu numai de câteva dile.

**

Regale României a primitu din partea d-lui președinte alu Republiei Guatimala o serioare de felicitare, dreptu respunsu la notificarea ce i-sa făcutu, că Principele Ferdinand a fostu desemnat ca moștenitoru presumptivu alu Coronei.

**

Artistul român D. Popovici din România, cunoscutu publicului român brașovenu, cântă în timpul de față la teatrul germanu din Praga, unde e angajat. In 17 Septembrie păși ântâiașu dată pe scenă în "Tannhäuser", cu rolul lui "Wolfram von Eschenbach". "Prager Tagblatt" scrie în recensiunea sa despre baritonistul D. Popovici, că "posede o voce de baritonu neobișnuitu de frumosu, duiosă, egală în toate poziunile, are în predare o școală forte bună și pentru începătoru vocea și este admirabilu de netedă și corectă cultivată; artistul are adeverată pricepere pentru stilul liricu și mare claritate în exprimarea curată a textului. Debutarea astăia cea mai simpatică primire; după primul cantu "im Sangerkriege" vii aplause intrerupseră ținuta reservată a publicului și decă acesta nu a eruptu înădăta cu aplausule, acesta se atribue prescrisei rețineri de la aplaude în operele de Wagner, cari nu admittu intreruperi sub durata actului". Altă foiă din Praga face următoarea re-

censiune: "Înădăla cântătoru (Sänger) are o voce forte finu timbrată, care face o impresiune peste totu simpatică. Predarea, având o pronunțare curată, esențială prin corectitate și nobilită. Calitățile eminente ale ospelui se observă înădăla la agrăirea lui Wolfram cătră Tannhäuser în actul primu, éra "im Sangerkriege" își asigură judecata favorabilă a auditorului întregu, unde d-lu Popovici esecută cântul primu cu o nobilă liniște, éra alu doilea cântu cu o adeverată insuflare, păna când vocea mlădiosă a organului său, în cântul cătră "Abendstern", încântă pe toți. Resultatul generalu alu pașirei a fostu unul dintre cele mai favorabile și asigură tinérului și dotatului artistu angajamentul permanentu".

**

Capela orășenescă va da mâne săra Marti în 1 Octombrie n. unu concertu în sala hotelului Nr. 1.

**

Trecerea la biserică gr. or. Foile din Viena ne împărtășesc, că Slovenii din cercul electoral Wippach (längă Lainbach) s'au hotărât a trece dela biserică romano-catolică la cea gr. orientală. Începutul l'au făcutu locuitorii din comuna Podraga, cari au și trimis în acesta caușă o deputație la episcopul gr. or. din Carlstadt. Slovenii o facu acesta, pentru că episcopul loru rom. cat. din Lainbach ar vră să teroriseze pe deputatul loru, parochul din Wippach, ca elu în dieta regnicolară, fiind opoziționalu, său să tacă, său să trăcă în partida guvernamentală. Parochul-deputat, în acesta dilemă fiindu, a renunțat la mandatul său, însă alegătorii avându deplina încredere în elu, nu vră să se lase de elu.

**

Atentatul dela Iaroslau. In urma cercetărilor făcute, s'a constatat, că în diua, când au fostu atacați cei doi oficeri, s'au văduțu pe strade nisice streinu, cari vorbeau idiomul rusescu, și că în hanul, unde găzduiseră, s'au esprimat forte nefavorabile despre raporturile din teră. Se susține, că omorurile au fostu anume planuite și îndreptate asupra oficerilor în genere. Ce rezultatu aşteptau ucigașii, nu se poate spune; destul că în casul de față avem de a face cu omoruri politice planuite.

**

Prafu in contra explodărei petrolieru. Unu astfelu de prafu s'a inventat de cătră d-nii Wilhelm Kiss et Comp. în Budapesta. Acestu prafu delătură totalu, ori ce pericolu alu petroleului, făcându cu neputință de-a se aprinde și a exploda. Nenumărate suntu accidentele grave, ce le-a adusu cu sine explosia petrolierului. Prin întrebuițarea prafului acestuia și adegă introducându-se 3 grame, cam o lingură de cafea de prafu de acesta în globul de petru, esplosia și prin urmare și tristele urmări ale acestuia suntu delătură. Aceste 3 grame de prafu suntu de ajunsu pentru o săptămână întregă, chiar și dacă se va mai turna petru în fiecare di în globu. Asemenea escuritate și sticla de a se crepa. Udându-se chiaru sticla ea rămâne nevămată. Mirorul celu greu de petru încă se perde. E de observat, că în fie-care casă, unde se fierbe cu spiritu, acestu prafu se poate întrebuița.

In unu litru de spiritu să se introducă 2 linguri de cafea din acestu prafu și atunci ori ce pericolu e delăturat. In urma analizei ce i-sa făcutu de cătră poliția sanită din Viena s'a constatat, că praful lui W. Kiss nu conține nimicu stricăiosu. O cutiă din acestu prafu contra explosiei petroleului castă 40 cr., 5 kigr. 25 fl., 10 kigr. 46 fl. și se poate procura dela inventatorii lui Wilhelm Kiss et Comp. Budapest. Nisice spune, că praful acesta se va vinde în depositu și aci în Brașovu.

Afacerea steagului negru-galbenu. Estragem din articulii foilor viezeze despre acăstă afacere următoare: "Fremdenblatt" scrie: "Afacerile cu steguri suntu o particularitate a Ungariei, despre care se poate aștepta, după cunintele împăratului pronunțate la Monor, să ia unu sfîrșit. Maiestatea Sa a

datu pré accentuată expresiune indignării sale pentru nedemnele insulte aduse colorilor negre-galbene, decătă ca să nu se aștepte unu puternicu răsunetă, ce va pune în fine capătul esceselor blăstămate, care cu atât mai fără considerație trebuesc înăbușite, cu cătă ele ar vră să se mascheze cu patrotismul, arogându-și cu nedreptă aparinta iubirei de patria ungurescă. Steagul negru-galben și-a eluptat însemnatatea sa istorică universală cu săngele și cu eroismul a generațiunii întregi. Elu a dusu mii și mii la moarte glorișă pentru împăratul și pentru imperiu. Elu a fluturat mândru și curiosu pe câmpul de luptă alu Europei, pentru a cărea cultură și libertate trupele împăratesci și-au jertfită atât de desu viață, și ochiul ce se stingea alu căte unui erou își afla măngărește la vederea colorilor, cărora a le urma neclintită și fără șovăire a fostu telul vieții sale privită cu înșuflare. Aceste colori suntu și ați simbolul armatei comune. Si etă blăstemat, cari cu o nerușinare sacrilegă cutreză a muridări semnele ce suntu deopotrivă scumpe tuturor austriacilor și care deja din acestu singură motivu aru trebui să insuflă respectu flăcăruia și dincolo de Leitha. Cuvintele Monarchului a ușurăt sufletul a miliōne de austriaci, cari vădă în desaprobație din partea suveranului satisfacție pentru vătămarea simțemintelor loru".

"Neues Wiener Tagblatt" scrie: "Descuragiare răsună din colonele foilor ungușesci. Una din ele caută a'șt ajuta cu aceea, că provocă o discuție parlamentară asupra însemnatăii de dreptă publică a colorilor negre-galbene. Nu putem din destul avertiza dinaintea acestor apucături neierate. Colorile casei împăratesci n'au trebuință de nici o încorporare de dreptă publică. E de a junsu, ca fiecare cetățenii alu statului să cunoască însemnatatea loru simbolică... și apoi cătă vreme soldatul în Ungaria părtă tunica împăratului — și speră că acesta va dura timpuri forte îndelungate — nu'i e ertat nici unui patriot ungru a ținé altfel decătă în mare onore colorile împăratului."

"Wiener Tagblatt" scrie: "Noi respectăm simțemantul de sine uuguresc și scim, că acestu simțemant de sine s'a dovedită prin multe succese. Dér e o graniță și dorim, ca Ungurii să scie respecta sfera de dreptă a imperiului, și interesele și simțemintele jumătății de dincöce a imperiului. Vorbele din Monor suntu unu seriosu avertisment; împăratul s'a adresat cătră solgăbirul Ladanyi nu numai cu scopă ca să facă meritata admonire, ci pentru ca să pronunțe importantul cuvenită pentru stégul casei împăratesci și pentru stégul armatei: negru-galbenu."

"Neue freie presse" scrie: "Blăstematia din Monor și Üllö a creată din nou o afacere de stég, asupra căreia împăratul în dréptă indigneare a pronunțat sentința sa nimicitore. Abia acum prin insulte căstigă stegurile negre-galbene o însemnatate, ce în sine nu o au, căci în Monor și Üllö nu suntu trupe din armata comună, ci honvedi, și stégul honvedimei e roșu-alb-verde, precum honvedii croați au stég cu colorile croate și cu marca ungră. Acăstă dispoziție se și observă strictă, ba cu privire la dispoziție "iritabilă a populației uugurescă lucrurile au mersu și mai departe și în timpul manevrelor armatei comune în Ungaria la evartirile membrilor casei împăratesci s'au arborat la dorința loru tricolorul roșu-alb-verde. Stégul negru-galbenu are în casul acesta numai însemnatatea unui însemn. Abia acum prin intenționarea de a insulta colorile negre-galbene, ca în Monor, au primit simplele însemne de marcă a comandaturilor o însemnatate politică, care de altmintrele nu o avé și n'ar trebui s'o aibă."

Să nu uităm, că acăstă foiă jidovescă din Viena, care scrie aproape ca

face plăcută viața dela curte. Curagiosu dela fire, fiul lui Alexandru II, încunjurat de o mii de pericule, sémte atâtă de penibilu considerațile de precauție esterioră, ce ii suntu impuse, încătă și numai aceste singure i-ar putea amări viață; străitorat și de considerațile față cu rolul său, silitu a'șt ascunde mereu natura adeverată, nu mai ese din contradicția de a fi și a părē, decătă celu multu în dilele de vacanță când petrece la curtea socrului său în Kopenhaga, unde pote lăsa frēu liberu firei sale aspre, vie și amabile, pe care o suprimă de obiceiu, în salonu ca și la paradă, ca și la festivități.

Privirea bărbatului înaltu arătătosu și robustu cu frumosa sa frunte înaltă arată unu amestecu de severitate și molătate, de mândria poruncitoru și de sfidă neînvinsă, care ne face să conchidem că děnsul să ocupă mereu cu sine însuși. De aci se explică, că împăratul, care pe când era moștenitoru numai nesociabilu nu era, în cursul anilor din urmă a ajunsu la unu gradu de isolare, ca nici unul din predecesorii săi. Cu intimii săi elu comunică puținu, ér relaționi cu muritoru, cari stau afară de cercul său obiceinuitu suntu

aproxime escluse, și în locul convorbirei personale cu consiliarii coronei se arată totu mai multu la împăratul o predilecție pentru comunicarea în scrisu, alu căreia efectu numai salutaru nu poate fi.

După ce încercarea ce a făcutu Alexandru III în 1881 chiștă la ministeru pe "genialul" conte Ignatiev n'a reușit, elu s'a încungjurat totu cu omeni cinsti și nepătați în viață privată, dăr a căroru aptitudine politică și dibaciă în conducerea afacerilor nu s'a dovedită întocmai, aptitudine, pe care fanatismul naționalu și bisericescu nu poate fi.

In cele din urmă mai este a se recifica o părere greșită în ceea ce priveste judecarea persoanei Țarului actualu. Alexandru III nu este așa flegmaticu ca tatăl său, ci are unu temperamentu vehementu, iute; elu e dedată a'șt ținé în frēu acestu temperamentu și alu pune subu controla minței, dăr totușt când ilu scotu din fire, pote să fiă totușt așa de turbulentu și aspru, ca și bunicul său odinioru multu temută. Ceea ce se istorisesc însă în privința acesta nu e neîntemeiatu, dăr de regulă forte esageratū.

Estragem din articulii foilor viezeze despre acăstă afacere următoare: "Fremdenblatt" scrie: "Afacerile cu steguri suntu o particularitate a Ungariei, despre care se poate aștepta, după cunintele împăratului pronunțate la Monor, să ia unu sfîrșit. Maiestatea Sa a

țile ungurești kossuthiste, e plătită de guvernul unguresc tiszaistă.

"Budapest Corresponenz", ocupându-se cu acăstă afacere, dice că în § 18 din lege 41 din 1868 se spune expresă, între altele, că semnul militar de cunoștere la honved și la armata comună e același: stégul negru-galben; acestu semn trebue respectat și apărut de toți și deci un atentat în contra acestui stég trebue aspru condamnat.

Corespondența „Gaz Trans.”

Milăselu, Septembrie 1889.

Una dintre greutățile ce suportă Câmpionul e lipsa morilor. Numai proprietarii și economii de pe aci pot să ajunsă să spună năcazul ce-lău au în măcinatul. O să păne în două se recere păne a merge la Murășu și îndărătu; ba când îngheță apa morilor de pe Murășu e silită bietul să cîmpionul să trimite boii acasă, așteptându-se săptămâna după faină. Astăzi însă greutatea, grija aceasta pentru o mare parte din Câmpia lipsește, astăzi săracimea de pe aci nu-i necesită să solvăscă 10—15 cruceri de litră pentru a-o trimite la măra, astăzi boul și calul să cîmpionului mai e silit să calce unu drumu de două dile. Si cui să mulțămim asta? D-lui protopopu greco-orient. alu Zărneștilor Traianu Mețianu, care cumpărându fostul dominiu alu grofului Toladalagi dela Ercea mică*) în timpu de 37 dile a pusă la dispoziția publicului o măra cu vaporu, în marginea domeniului său lângă drumul de tără ce duce cătră Reginulu săescu.

Multe greutăți a intemperiatu din partea potrivnicilor acestu domnului cu construirea susu numitei mori, tôte însă e invinsă, și măra în butul multora începându din 17 Septembrie. Bine și frumos ar fi din partea celor din Câmpie și în special din partea preoților să facă cunoscută și să îndemne pe toți a merge la măra d-lui Mețianu, care ne servesc numai spre ușurare și spre binel tuturor.

Ce privesc timpul pe la noi vă comunicu, că de 10 dile ploile torențiale nu mai incetă. E aproape desesperat bietul tăraniu vădendu-și agrii săi, munca ostenelor sale, aproape lipsită de fructe.

Se mai măngăia economul, mai nădădua în facerea cucuruzului, care timpu de optă săptămâni n'a răsăritu din pămînt pentru marea secetă; astăzi însă, vădendu nefavorabilul timpu pentru cucuruzii tardii, e consternat cu totul.

Întîlnesci pe omeni totu triști și posomorți. Numai vajete și suspine nu. Ce ne vomu face, eslamă bietul plăgăt, dările suntu mară bucate nu avem, fără nu este, vitele n'au nici un preț, e vaju și amară de capul nostru.

Totu acestea ce bântuie pe bietul economu se potențează prin morbul de gră și picioare ale vitelor ce-a isbucnitu prin unele locuri, și totuști pe d-nii nici că-i dore capul, nici habară n'au de imprejurările actuale, în cari trăsesc muncitorul; adă mână executorii vor cutriera satele, lipsindu pe multă de ultima bucătură. N'avem ce face, nu e timpul!

g.

Inaugurarea tărghului de vite dela Constanța.

Constanța, 14 (26) Septembrie 1889.

Dominule Redactor! Ca continuare scrisoarei ce vi-o adreresai cu data de 11 (23) l. c. vă mai comunicu următoare:

Martj în diua de 12 (24) c. la orele 3, Regele cu Prințul Moștenitor și alti mulți au plecat la tărghul de vite dela comuna Anadolkuio pentru înăugurarea acestui edificiu. Sosirea la locul

*) Astăi una din moșile, despre care "bine informați" șovinisti dela "Budapest Hirlap" spuneau mai astă primăveră, că le-a cumpărat capitulul din Blașiu.

menită a fostu la orele 3 1/4, unde erau așteptați de o lume nenumărătă. La sosire fură primiți de primarul acesei comune și de consilierii comunali cu pâne și cu sare după vechiul obiceiu alu Românilor, din care luă Majestatea Sa și gustă, apoi intră în salonu, unde a fostu condusă pe tronul, care era pregătită; era tinerul Moștenitor stătu la spatele M. Sale, ca de obiceiu în totu locul unde asista. Indată după acăsta se începu ceremonia de sfintire a apei și de stropire a tuturor încăperilor acestei clădiri.

După sfintire se întorseră erăși în salonu, unde d-lă ministru alu domeniilor în o vorbire arată greutățile, ce le-a avută păna la ridicarea acestei construcții, precum și scopul, pentru care s'a edificat, precum și motivele, pentru care s'a îndelungată așa de multă clădirea aceasta, căci s'a lucrată aproape 2 1/2 ani la edificare. La aceasta în scurte cuvinte M. Sa își exprimă satisfacționea sa sperându, că și pe viitoru neobositii d-ni miniștri își voră da silința a face astfel de lucrări demne de laudă, cari vor aduce folose acesei țări. Se ciocniră apoi pahare de șampanie între strigăte de hura.

De aci plecară îndărătu spre Constanța, unde Regele cercetă și grăti pe unii din robii pușcăriei locale; anume a grătiată aproape vre-o 16 persoane. Turcii grăti se prosternă la pămîntu trigendru: Allah să ţină pe Padishahul Românilor. De aci se reîntorseră la castel.

Séra a fostu iluminată totu bullevardul, precum și strada dinaintea hotelului și pe la orele 8 1/2, sera o mulțime de omeni cu facile și urmați de musica militară formară retragerea la palatul. Pe urmă începu și lumea a se liniști pe la orele 12, căci se preparară pentru dimineața următoare a petrecere pe M. Sa și pe A. Sa la gară. Mercuri dimineața la orele 8, Regele, Prințele Moștenitor și suita însotită în modulă după cum sosiseră, luară drumul spre gară, unde mai multe dame și așteptără cu buchete de flori, ce li-le oferiră, și de unde la orele 8 și câteva minute plecară la Cernavoda. Acolo inmediat se îmbarcară pe vaporul român "Stefanu colu Mare" și luară drumul spre Galați.

M. Sa a fostu satisfăcută de prima ce i-sa făcută, dându mai multe medalii la unii dintre funcționari și dintre locuitoru. Se dice, că M. Sa ar fi țisă, că o să-și facă unu alu doilea palat ca la Sinaia pe malul mării. Această bună planu a pricinuită mare bucurie în sînul populației dobrogene și noi ținem: să dea Dumnezeu să se îndeplinească cătu mai curându.

Ps.

Economia.

Ridicarea intereselor de escomptă la banca din Anglia. Directorul băncii din Anglia a ridicată în restimpuri forte scurte interesele dela 2 1/2 la 3, dela 3 la 4, dela 4 la 5 procente. La 8 Augustu s'a ridicată dela 2 1/2 la 3, fiindcă atunci sume considerabile de aur se ducă în Franță; la 29 Augustu s'a ridicată cu 1/2%, fiindcă aurul se duceă în America de sud, acum la 26 Septembrie s'au ridicată din nou procentele cu unul la sută.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.”

(Serviciul biurolui de coresp. din Pesta.)

Belgradu, 30 Septembrie. Regina Natalia a sosită la orele 4 1/2 după amediu, fiindu salută de o forte mare multime de popor cu furtonose ovaționi. La locul de debarcare n'a fostu de față nici o personală oficială, nici măcaru ministrul plenipotențiaru rusesc. În triumf plecă Regina Natalia în trăsură cu d-sora Bucevici, în a cărei casă locuiesce. Pe drumu în orașu voi Regina să facă rugă-

ciiună în biserică metropolitană, dăr biserică a fostu închisă din ordinul Metropolitului. Sentinelele militare n'au salutată pe Regina. Celu dintâi i-a făcută vizită ministrul plenipotențiaru rusesc Persiani. Sera a fostu iluminată o parte a orașului. Regentul Ristică i-a trimisă seră o scrisoare Reginei, arătându-i, că în privința tractărilor pentru întîlnirea ei cu fiul său Regele Alexandru o va visita cătu de curându. E probabil, că întîlnirea se va face astăzi. — Resultatul de păna acum alu alegerilor e, că au fostu aleși 99 radicali și 16 liberali. (Progresiștii nu iau parte la alegeri.)

DIVERSE.

Săpună de lăcuste. „Hamb. Cor.” spune, că unu Spaniolu cu numele Iónu Hermandez a luată patentă dela guvernul spaniol pentru a prepara din lăcuste unu felu de săpună, care în privința fineței și a grăsimii întrece toate fabricatele de păna acum. De se va adveri acăsta, atunci s'a găsită lecul și pentru plaga migrațiunilor de lăcuste, pe care fabricanții de astfelu de săpună le voră aduna.

Plăcută descoperire. Unu casu, care s'a întemplată adesea, se repetă în dilele acestea în Lodz. Strănepotul unei dame bătrâne, mórte de curând, moșteni dimpreună cu alte mobile vechi și unu vechiu scaună bătrânescă, care din lipsă de locu, de cătu timpă, era aruncată în podu. Ridicându-se nouă proprietară dintr-o bolă grea, soția lui își aduse aminte de scaună și poruncă să-lu să cobore în josu pentru convalescentă. Fiindu însă că scaunul era tare stricată, a trebit să-l supună la o reparăție radicală. Când i-sau desfăcută perinile, găsiră între ele unu pachetă cuprinzăndu următoarele efecte: trei fonceare à 1000 ruble, patru bilete imprumutu cu prime, 800 ruble în pieze à 100, în fine o chitanță despre 6500 ruble, depuș la bancă în a. 1867.

Câni cu minte. Din o scriere despre câni estragemii următoare: Unu interesant exemplu, cum se dresăză câniii câte-odată de sine, pentru unu anumit serviciu, mi-să împărtășită nu de multă și merită a fi amintită. În romantica parte a platoului Eiffel se află o mică localitate Alf, unde multă întrepindu călătorii de plăcere, cari nu negligăză a cerceta și o veche ruină, ce se află în apropiere. Pentru drumul ce duce acolo și nevoia de unu conducătoru; acestu conducătoru, gata a face gratuită astău serviciu streinului visitatoru, e unu câne mare alu ospătariei de acolo. Birtașului i-dice cănelui: „Domnii vréu să mărgă la ruină!“ Acăsta e de ajunsu, ca să nu-i mai părăsească cânele păna ce cursiunea să facă. Cânele merge înaintea lor și le arată drumul într'acolo și îndărătu. După ce și-a îndeplinită înșărcinarea, nu se mai interesăză de locu de ospătă. Mai interesantă pentru acăstă caracteristică înclinare e împrejurarea, că cânele nu servește ca conducătoru nici unuia dintre omeni, cari locuiesc în localitate, de a'lui însotit păna la ruină! O asemenea caracteristică înclinare avea și unu câne mie cunoscută, care fu găsită într'o casarmă și a și rămasă acolo. Elu scia forte curată timpul schimbării posturilor și nu întârdia niciodată de a se afa tocmai la timpul lângă garda casarme, ca să pótă fi de față la schimbării gardei; de altminterile elu nu pătrăsia niciodată casarma și nu se lua nici după vr'unu despărțămēntu de armată, nici după soldați singuratici.

Afirmare documentată. Filding, unu romanțier englesu vestită, avea o bună dosă din darul său de a improviza glume. Odată fiindu o procesiune, voia să o vădă și elu. Înaintea lui stătea pe o bancă Berkins, unu dandy (unu omu care

umbă totu gătită și dichisită ca scosă din cutiă) tinéră, cunoscută în totă Anglia pentru vanitatea lui, dăr luase astfel de poziță, încătu cei de după elu nu vedeu nimicu. După ce repetite admoniări de a sedé cum se cade remaseră nucă'n părete, dice Filding în tonu fără seriosu cătră vecinul său: „Sunt sigură, că gentlemanul astă când ar sci, că are căte o gaură mare în fiecare ciorapu, n'ar sta acolo în picioare!“ Dandy la momentu se scoboră de pe bancă și săde cum se cade. După o pausă mică, în restimpul căreia își esaminase ciorapii, se adresăză mânosu cătră romanțieru: „Cum poți afirma unu lucru, care nu este adevărat?“ — „Nu este adevărat?“ întrebă Filding, „și cum gădesci, că i-ai puté imbrăca, decă n'ar fi în fiecare căte o gaură mare?“

Taurul și velocipedul. O straniă vînătoare s'a întemplată în dilele trecute în Elveția pe drumul dintre Chaux de Fonds și Neuenburg. Unu călătoru cu rōta (velocipedistă) întîlni pe drumu o ciurdă mică de vacă cu unu tauru puternic în frunte. Călătorul intrăbă pe păzitorul ciurdi, dăca pote trece pe lângă tauru fără primejdii, ori nu? Răspunsul său cam nehotărîtă, în urma căruia călătorul trecu îndrăsnește înainte. Când trecu însă pe lângă tauru, acesta făcu o întorsură și se aruncă cu furiă asupra călătorului, carele din norocire nu și pierdu prezența de spiritu, ci o luă la fuga cea mai mare cu velocipedul său..., pe când taurul se ținea după elu. Astfelu ținu vînătoarea mai multă chilometri, păna ce a încetată sforătul îndrăznește călătorului gonită. Urmăritorul nu mai pută, se ostenise și rămasă îndărătu. Călătorul cu rōta lui ușoră rămasă învingătoru în acăstă fugă pe mórtă și pe vietă.

Unu calu scumpu. Renumitul ca de alergare Ormonde, pe care l'a vîndută ducele de Westminster lui Don Juan Bocău din Buenos-Ayres, a fostu espediată înainte cu câteva dile pe vaporul „Elba“ din Anglia în America de sud. Această calu l'a vîndută ducele cu 14,000 livre sterlinge (cam 140,000 florini), celu mai mare pretu, ce s'a plătitu vreodată pentr'u unu calu.

Rectificare. În numărul trecută de Dumineacă, la pagina 4, colona 2, la finele articulului „Sfintirea bisericii din Bușteni“, să se cetescă: costă aproape o sută de miu lei.

Cursulă pieței Brașovu	
din 30 Septembrie st. n.	1889.
Bancnote românescă Cump.	9.44 Vînd. 9.46
Argintă românescă -	9.38 " 9.40
Napoleon-d'ori - - -	9.47 " 9.48
Lire turcescă - - -	10.72 " 10.74
Imperiali - - -	9.72 " 9.74
Galbini - - -	5.58 " 5.60
Scriș. fone. „Albina“ 6% "	101.— " 102.—
" " 5% "	98.50 " 99.
Ruble rusescă - - -	122.— " 124.—
Mărți germane - - -	58.20 " 58.50
Discontul 6—8% pe anu.	

Cursulă la bursa de Viena	
din 29 Septembrie st. n.	1889.
Renta de aură 4%	- - - - 100.35
Renta de hârtă 5%	- - - - 95.20
Imprumutul călăorū ferate ungare	- - -
Amortisarea datoriei călăorū ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	- - 99.90
Amortisarea datoriei călăorū ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	- - -
Amortisarea datoriei călăorū ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	- - 112. -
Bonuri rurale ungare - - -	104.70
Bonuri cu clasa de sortare - - -	104.70
Bonuri rurale Banatū-Timișu - - -	104.70
Bonuri cu cl. de sortare - - -	104.70
Bonuri rurale transilvane - - -	104.70
Bonuri croato-slavone - - -	105.-
Renta de aură austriacă - - -	110.60
Losuri din 1860 - - -	188.-
Acțiunile băncii austro-ungare - - -	922.-
Acțiunile băncii de credită ungar. -	318.20
Acțiunile băncii de credită austri. -	308.30
Galbeni impăratești - - -	5.67
Napoleon-d'ori - - -	9.48
Mărți 100 imp. germane - - -	58.40
Londra 10 Livres sterlingle - - -	119.40

